

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 33/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. januára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Mgr. K. M., súdneho exekútora, M. I., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na ochranu pred nútenou alebo povinnou prácou podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 CoE 33/2007-24 z 19. júla 2007 a takto

rozhodol:

Sťažnosť Ing. M. K. M. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

Odôvodnenie

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. októbra 2007 doručená sťažnosť Ing. Mgr. K. M., M. I. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na ochranu pred nútenou alebo povinnou prácou podľa čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 CoE 33/2007-24 z 19. júla 2007.

Zo sťažnosti vyplýva, že 24. apríla 2006 podal sťažovateľ Okresnému súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) podnet na vyhlásenie exekúcie za neprípustnú a zastavenie exekúcie. Okresný súd vydal 17. mája 2006 uznesenie sp. zn. O Er 101/97, ktorým exekúciu vyhlásil za neprípustnú, zastavil ju a súdnemu exekútorovi náhradu trov konania nepriznal. Dňa 30. júna 2006 podal sťažovateľ proti uzneseniu odvolanie. Krajský súd uznesením sp. zn. 4 CoE 33/2007 z 19. júna 2007 potvrdil uznesenie okresného súdu v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku o trovách exekúcie a doručil ho 7. augusta 2007 sťažovateľovi.

Sťažovateľ, odvolávajúc sa na čl. 4 ods. 2 a 3 dohovoru, čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) a na vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení neskorších predpisov, vo svojej sťažnosti uvádza:

„Exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí (ďalej len exekučná činnosť) (§ 2 ods. 1 EP). Exekútor vykonáva exekučnú činnosť nestranne a nezávisle. Pri výkone svojej činnosti je viazaný len Ústavou SR, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami podľa článku 7 ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR, zákonmi a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými na ich vykonanie a rozhodnutím súdu vydanom v exekučnom konaní (§ 3 EP).

Činnosť súdneho exekútora je nezlučiteľná s pracovným pomerom alebo s obdobným pracovným vzťahom, podnikaním, členstvom v štatutárnom orgáne obchodnej spoločnosti alebo družstva, alebo členstvom v dozornom orgáne obchodnej spoločnosti alebo družstva alebo s vykonávaním inej zárobkovej činnosti, s výnimkou vedeckej, pedagogickej, literárnej, umeleckej a publicistickej činnosti.

Ako vyplýva z citovaných ustanovení Exekučného poriadku exekútor, ktorému bol doručený návrh na začatie exekúcie, je povinný exekúciu vykonať. Exekútor postupuje v exekúcii tak, aby vymáhaný nárok bol upokojený. Exekútorovi patrí za výkon exekučnej činnosti odmena (§ 196 Exekučného poriadku).

Je nesporné, že sťažovateľ, súdny exekútor, vykonával v exekučnom konaní od

podania návrhu exekučnú činnosť. V priebehu exekúcie teda vznikli trovy exekúcie dvojakého druhu, a to odmena súdneho exekútora a hotové výdavky.

Odmena súdneho exekútora pozostáva z hodinovej odmeny za výkon exekučnej činnosti, ktorú exekútor vykonal a ktorá smerovala k vymoženiu pohľadávky oprávnenej. Všetky tieto úkony boli účelné a v prospech oprávnenej a sťažovateľ ich v návrhu na zastavenie exekúcie špecifikoval.

Sťažovateľ považuje za potrebné uviesť, že v predmetnej veci sa oprávnený v čase podania návrhu na začatie exekúcie, mohol rozhodnúť, či na nútený výkon vykonateľného rozhodnutia využije súdny výkon rozhodnutia alebo podá návrh na exekúciu. V prvom prípade by oprávnený znášal veľmi nízke náklady (súdny poplatok 2%) ale musel by rátať s možnosťou veľmi nízkej efektívnosti takéhoto výkonu. Oprávnený sa rozhodol podať návrh na exekúciu, pričom mu mohlo a malo byť zrejmé, že vzhľadom na to, že činnosť exekútora je činnosťou za ktorú patrí odmena, je možný aj taký výsledok konania, že túto odmenu bude musieť zaplatiť on sám. Sťažovateľ nie je a ani nebol súčasťou súkromnoprávných vzťahov medzi oprávneným a povinným a preto neexistuje dôvod, pre ktorý by mal znášať riziká z týchto vzťahov vznikajúce. Ak súd rozhodol inak to rozhodnutia je v rozpore so sťažovateľom uvádzaným práv.

Podľa ustanovenia § 196 Exekučného poriadku, exekútorovi za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí odmena - náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času.

V tomto znení platilo citované ustanovenie až do 31.8.2005 a od uvedeného dátumu bolo doplnené textom, podľa ktorého, ak je exekútor platiteľom dane z pridanej hodnoty podľa osobitného zákona, zvyšuje sa jeho odmena o daň z pridanej hodnoty, V takomto znení platí citované ustanovenie až doposiaľ. Z citovaného znenia ustanovenia § 196 vyplýva, že exekútorovi patrí za výkon exekučnej činnosti odmena - náhrada výdavkov a náhrada za stratu času vždy a zákon o súdnych exekútoroch v žiadnom zo svojich ustanovení nepripúšťa z tohto ustanovenia výnimku, ani nijakým spôsobom nezužuje nárok na odmenu exekútora, v niektorých prípadoch. Je teda nesporné, že Zákon o súdnych exekútoroch priznáva súdnemu exekútorovi právo na odmenu za výkon exekučnej činnosti vo výške, ktorá je stanovená vo vykonávacom predpise. Ak odvolací súd v napadnutom rozhodnutí, rozhodol o tom, že súdnemu exekútorovi náhradu trov konania nepriznáva, nepriznal mu

tým ani právo na odmenu za výkon exekučnej činnosti, ktoré mu však Zákon o exekútoroch priznáva a ktorá mu nesporne patrí.

Je nepochybné, že v predmetnej veci odmenu nemohol zaplatiť povinný, keďže povinný neexistoval a preto bolo povinnosťou súdu rozhodnúť o trovách exekúcie spôsobom, ktorým by neporušil ustanovenie § 196 a tým aj základné práva sťažovateľa zakotvené vo vyššie uvedených článkoch ústavy.“

Sťažovateľ pritom žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho základné právo podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy a jeho právo podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru boli označeným uznesením krajského súdu č. k. 4 CoE 33/2007-24 z 19. júna 2007 porušené, aby zrušil uznesenie, vrátil ho na ďalšie konanie a aby krajskému súdu zakázal pokračovať v porušení práv sťažovateľa. Napokon požaduje aj náhradu trov konania odporcom, t. j. krajským súdom.

Z uznesenia krajského súdu vyplýva nasledovné:

„Súd prvého stupňa napadnutým uznesením:

1/ exekúciu vyhlásil za neprípustnú a exekúciu zastavil;

2/ poverenému súdnemu exekútorovi náhradu trov exekúcie nepriznal.

Rozhodnutie o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a zastavení exekúcie odôvodnil poukazom na ust. § 57 ods. 1 písm. g/ zák. č. 233/1995 Z. z., lebo oprávnený i povinný subjekt zanikol. Oprávnený bol z obchodného registra vymazaný dňa 27.4.2006 a povinný dňa 15.6.2005.

Rozhodnutie o trovách exekúcie odôvodnil tým, že obaja účastníci konania už nemôžu nadobúdať práva a povinnosti stratou spôsobilosti byť účastníkom konania z dôvodu ich výmazu z obchodného registra.

Proti tomuto uzneseniu sa včas odvolal súdny exekútor. Navrhol uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku o trovách exekúcie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, alternatívne v tejto časti uznesenie súdu prvého stupňa zmeniť a upraviť účtovníčku / resp. účtáreň / Okresného súdu Košice I, aby súdnemu exekútorovi poukázala sumu 1.778.- Sk po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Vytýkal súdu prvého stupňa, že výmaz oboch účastníkov konania z obchodného

registra ho neoprávňoval vyvlastniť jeho, ako súdneho exekútora bez náhrady. Pokiaľ zistil, že ani oprávnený už neexistuje, mal zaviazat' štát na úhradu trov exekúcie súdneho exekútora, ktoré mu v exekučnom konaní vznikli. Mal za to, že súd postupoval v rozpore so zákonom a s princípmi, na ktorých je založené občianske súdne konanie a svojim rozhodnutím mu odňal právo garantované Ústavou SR. Namietal, že exekútor nie je podnikateľ, ale štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Z tohto dôvodu trovy exekúcie nikdy neznáša exekútor, ale povinný alebo oprávnený, resp., ak ich niet, štát.

Odvolačí súd na základe podaného odvolania vec podľa ust. § 214 ods. 2 písm. f/ O. s. p. prejednal bez nariadenia pojednávania, preskúmal napadnutý výrok uznesenia súdu prvého stupňa aj s konaním, ktoré mu predchádzalo / § 212 ods. 1 O. s. p. / a dospel k záveru, že odvolanie súdneho exekútora je nedôvodné.

Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti / Exekučný poriadok / znení neskorších predpisov upravuje odmenu súdneho exekútora v šiestej časti / § 196 až 199 / a trovy exekúcie v siedmej časti / § 200 až 203 /. Uvedená platná právna úprava neustanovuje povinnosť štátu uhradiť trovy exekúcie v prípadoch, keď ich nemôžu uhradiť účastníci exekučného konania a to ani vtedy, keď k zániku právnej subjektivity došlo aj u oprávneného aj u povinného. Súdnym exekútorom v odvolaní uplatňovaný nárok preto nemá oporu v platnom práve.

Z týchto dôvodov odvolačí súd podľa ust. § 219 O. s. p. potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku o trovách exekúcie ako vecne správne.“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v zásade každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Podstatou sťažnosti je tvrdenie, že vzhľadom na ustanovenie § 196 Exekučného poriadku patrí exekútorovi odmena za výkon exekučnej činnosti, a ak krajský súd sťažovateľovi náhradu trov exekučného konania nepriznal, porušil tým zákon a označené základné práva sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru.

V uznesení krajského súdu sú jasne uvedené dôvody, prečo krajský súd uznesenie prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku o trovách exekúcie potvrdil, t. j. právny názor krajského súdu je dostatočne odôvodnený a vyargumentovaný a nemá znaky ani svojoľnosti, ani arbitrárnosti. Skutočnosť, že sťažovateľ s právnym názorom súdu nesúhlasí, nesignalizuje ešte možnosť vyslovenia porušenia označených základných práv sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2008